

(Innehåller sid. 33—64.)

Pietisten.

Fyrtondeförsta årgången,

innehållande

Betraktelser öfwer Guds ewiga frälsningsråd.

Sednare delen.

Tredje häftet.

Maj 1882.

Stockholm,
tryckt hos A. S. Normans Boktryckeri-Aktiebolag,
1882.

Käre Broder! Att mina ord på förra häftets omslag förorsakat många betygmmer, det gör mig ondt. Men jag har med noggrann pröfning läst igenom dem och finner i dem ingenting, som jag vill taga tillbaka. Det lärer nog icke kunna bewisas, att statskyrkan är en Kristi kyrka ware sig i bibelns eller apostoliska trosbekännelsens eller augsburgiska bekännelsens mening. Vidare kan det icke bestridas, att Herren gifwit sin nattward åt sin församling och icke åt werlden. Och sådant bör man fritt och öppet erkänna. I hwad mån statskyrkan sedan såsom en menstlig inrättning till folkets uppföstran kan wara berättigad, det blir en annan fråga. Men orätt måste det wara 1:o) att hon tillagnar sig en titel, som icke tillkommer henne, då hon kallar sig Kristi kyrka, 2:o) att hon tillagnar sig de nådegåfwor, som Herren gifwit åt sin församling, ja äfwen straffar de troende såsom för synd och orätt detsför, att de wilja hafwa enskildt för sig det, som Herren gifwit åt dem att hafwa för sig till skilnad från werlden.

En sådan fråga som den, "hwar det står skrifwet, att Gud förbjuder de troende att fira nattward der, hwarest äfwen werlden firar densamma?" är detsför alldeles obehörig. Med precis lika rätt kunde en katolik fråga, hwar det står skrifwet, att Herren har förbjudit presterna att taga bort winet från lekmanen i nattwarden, såsom katolska kyrkan gör. Ja, hwad kunde man då icke fråga? Då kunde man ju äfwen fråga, hwarest det står skrifwet, att Gud förbjudit de kristna att t. ex. stjäla barn från judar och döpa dem; hwarest han förbjudit att i nattwarden använda mjölk i s. s. win eller kött i s. s. bröd m. m. d. *) På alla sådana frågor swaras: **Hwarje nådegåfwa, som Gud gifwit, skall brukas i öfwerensstämmelse med Guds anordning för densamma.** Har nu Herren gifwit nattwarden att brukas under bröd och win, då skall den så brukas; då är det förbjudet att borttaga winet eller i det ställe använda något annat. Sammalunda: har han gifwit nattwarden åt sin församling och icke åt werlden, då är det församlingens pligt att bruka densamma i öfwerensstämmelse med denna anordning och icke i strid deremot. Sådant bör äfwen fritt och öppet erkännas, de yttre följderna må blifwa hwilka som helst.

En ganska stadlig och willfarande mening är det, när man säger, att den troende i nattwarden icke har att göra med dem, som äro i hans sällskap, utan endast med Herren. Helt annat tänkte Paulus, när han skref: Emedan det är ett bröd, så äro wi, de många, en kropp, ty allesammans hafwa wi del af det ena och samma brödet (Kor. 10: 17). Paulus såg alltså i Herrens måltid icke allenast en de troendes gemenskap med Herren utan **och en de troendes gemenskap inbördes**, och hans mening måste wi låta gälla. Derester böra wi **och handla**. Att uppriktiga och fromma kristna finnas, som icke inse denna sanning, det kan icke wara bestämmande för dem, som genom Guds nåd inse henne. Den som aldrig än så litet känner den närwarande ställningen i vårt land, kan ju icke heller för sig fördojlja, med hwilken oerhörd makt denna sanning just nu håller på att genomtränga de troende. Det är icke mer än tio år, sedan jag första gången deltog i "en enskild nattwardsgång". Då woro wi samlade, några få, i all stöns tyfthet i en aflägsen wermländsk torparestuga i skogen inom lytta dörrar, oroliga att blifwa upptäckta. Och nu — ja hwem ser icke, huru det nu är? Skola wi förja eller tacka Gud? Är det rätt eller orätt, att Herrens folk samlas enskildt för sig omkring Herrens bord för att förkunna hans död, tilldets han kommer? När han kommer, måne han skall straffa dem detsför och säga: "Denna måltid skullen I hafwa hållit gemensamt med mina fiender i werlden"?

Min mening om 1 Kor. 10: 16 är helt enkelt den, att man må låta orden betyda, som de lyda. När Paulus säger: "Wälsignelsens kalk, som wi wälsigna, är icke han Kristi blods gemenskap, och brödet, som wi bryta, är icke det Kristi kroppens gemenskap?" då fattar jag detta såsom en verklig gemenskap. Om apostelen hade welat säga: "Wälsignelsens kalk, är icke han en bild af Kristi blod?" o. s. w., hwarsför sade han då gemenskap? Huru kunde han begära eller tänka, att de, som läste hans bres, skulle förstå, att han menade "bild", när han sade "gemenskap"? Apostelen anför också en i mitt tycke märkwärdig liknelse, då han säger, att de, som deltaga i en afgudiskt offermåltid, warda delaktiga eller komma i gemenskap med de onda andarne. Och han säger: Jag vill icke, att I, (som ären kristna), stolen warda delaktiga af (d. ä. tråda i gemenskap med) de onda andarne. Det är mig omöjligt att tro, att han med dessa ord menar endast det, att de icke skulle genom deltagande i hebniska offerfester afbildas gemenskap, när han ju uttryckligen säger: **warda delaktige**. Sammalunda tror jag också, att i Herrens måltid sker en verklig gemenskap genom wälsignelsens kalk med Kristi blod och genom brödet med Kristi kropp. Jag medgifwer, att detta är något, som går öfwer min närwarande fattningsförmåga, något mystiskt och hemlighetsfullt, som jag icke kan förklara, men jag har under de sista tio åren fått lära, att det på långt när icke är så wigtigt att strax kunna förklara allt som att ensaldigt blifwa wid ordet. Och jag förs werkligen icke för mitt elena förståndsk skull frångå eller omtyda apostelens ord. Jag låter dem alltså stå och tror, såsom jag sagt, på en verklig gemenskap, hwars innehåll jag wäl kan ana men icke mer.

Men har nu Herren i det högtidligaste ögonblicket af sitt lif inrättat denna måltid för sina lärjungar (och icke för werlden) till en förblifwande gemenskap å ena sidan mellan honom och dem, å andra sidan mellan dem sjelfwa inbördes, wist måste det då bero

*) Detta är precis detsamma, som då man 1872 bemötte min framställning af försoningen med den frågan: Hwar står det skrifwet, att Gud icke är försonad? Med lika rätt kunde en mormon fråga: "Hwar står det skrifwet, att Herren förbjuder oss att tro, att engelen med det ewiga evangeliet i Uppb. 14: 6 war Josef Smith?"

på en bristande insigt, när de troende kunna fira denna måltid i gemenskap med hela den uppenbart ogudaktiga världen. Detta bekräftas ännu mer, då man till försvär derför andrager, huru de förste kristne i Jerusalem "tillsammans med öfriga kyrkomedlemmar deltog i de heliga handlingar, som förekommo i den judiska kyrkan, sakramenterna inberäknade". Sät se, huru det wid dessa sakrament gick till. Omställelsen kunde förrättas af hvarje Israelit (se Meyer till 1. Kor. 11: 23) och förrättades vanligen af husfadern. Den bindes i gamla testamentet aldrig wid något särskildt embete. Om nu den på Kristus troende husfadern omskar sin son, hwad gemenskap hade han derwid med de ogudaktige? Precis lika liten gemenskap, som den troende husfadern nu har, när han i Herrens namn själf döper sitt barn. Och tänk om det är sant, hwad Paulus i 1. Kor. 11: 23 säger, att omställelsen är dopets förebild! Hwad påstalamåltiden angår, så hölls den familjewis, derwid husfadern var prest. Jäte heller den bindes någonstädes i gamla testamentet wid något embete. Hwad menar man då dermed, att de förste kristne gemensamt med öfriga kyrkomedlemmar deltog i de judiska sakramenten? Om de på Kristus troende i sina familjer äto påstalammet, så deltog de ju lika litet med de otrogna i deras påstamåltid, som de troende nu deltaga i de otrognes nattwardsgång, när de för sig såsom en Herrens familj hålla nattward. Och för resten: Om och en troende jude såsom jude skulle hafwa deltagit med en otrogen jude i handlingar, som af Gud woro judarne såsom judar anbefallde, skulle man dermed kunna bewisa, att de kristna såsom kristne böra deltaga med icke-kristna i handlingar, hwilka äro de kristne af Herren anbefallde såsom kristne? Tänk huru förwändt! Om någon kunde bewisa, att apostlarna såsom kristna deltagit i kristliga handlingar tillsammans med den ogudaktiga världen eller såsom judar deltagit i judiska handlingar tillsammans med hedningar, då hade man någon motsvarighet att begagna såsom bewis. Nu åter finnes icke en skymt deraf att få.

Doct om man ändå anser, att de förste kristnes iakttagande af de handlingar, som i Mose lag woro judarne ålagda, innebar en gemenskap med de ogudaktiga, hwilken bör såsom ett exempel mana de kristna att hålla nattward tillsammans med den otrogna världen, så äro derwid två saker att märka: 1:o) att nya testamentet alltjemt framställer de förste judakristnes bundenhet wid de mosaiska stadgarne såsom en swaghet, för hwilken man kunde hafwa undseende, men alls icke såsom något efterföljansvärdt exempel, 2:o) att med wärande insigt i evangelium detta iakttagande af de Mosaiska stadgarne inom kort fullständigt upphörde. Och se efter, så skall du få se, om icke det närwarande fria församlingswäsendet hos oss i förhållande till statskyrkan gestaltar sig såsom en temmeligen trogen efterföljd af apostlarnes och de förste kristnes betraktelse- och handlingssätt i detta afseende! När man derför säger, att "apostlarna och de förste kristne icke skilde sig från den statskyrka de tillhörde, i någon af de heliga handlingar, som der förekommo, och att derför de kristna nu icke böra skilja sig från statskyrkan i de heliga handlingar, som der förekomma, särskildt nattwarden", då är det bara att wända bort den egentliga frågan. De förste kristne skilde sig väl i början icke från de af Gud inrättade handlingar, som i judiska kyrkan förekommo, och på samma sätt tänka de frityrllige nu hos oss alls icke skilja sig från de af Herren inrättade heliga handlingarne, dopet och nattwarden, men det är något himmelswidt annat än att i dessa handlingar hafwa gemenskap med den uppenbart ogudaktiga världen, och om den saken war det här fråga.

Att apostelen i Ebr. 9: 23 säger, att den himmelska helgedomen behöfde renas (eller intwigas) genom offer, det är sant, men huru det kunnat komma dig på den tanken, att "det ser ut, som behöfde ändå Gud försonas", det begriper jag icke. Om det war något, som behöfde renas, så war det naturligtwis något som war örent, och då tror du kanske, att apostelen menar, att Gud war ören? Den som till en obiblisk läras försvär och de enfaldiges förwillande tillgriper sådana tolkningar, synes mig lifna en drucknande, som griper efter stuggan af ett tåg för att dermed hålla sig uppe.

Apostelens ord lyda ordagrann: "Det war alltså nödwändigt, att afbildningarne af det, (som är) i himlarna, renades med detta, men det himmelska själft (renades eller intwigades) med bättre offer än dessa". Att med "afbildningarne" menas den israelitiska helgedomen (tabernaklet) och med "det himmelska" menas den himmelska helgedomen, det visar sammanhanget från v. 18. Wid apostelens ord om den himmelska helgedomen kan antingen underförstås ordet "renas", såsom wille han säga: "Det war nödwändigt, att den himmelska helgedomen renades med bättre offer än de levitiska", hwilket förer våra tankar tillbaka till Jobs ord: Himlarna äro icke rena i Guds ögon (Job 15: 15), och åter: Åstwen hos sina änglar finner han fel (Job 4: 18). Eller och kan wid apostelens tal om den himmelska helgedomen ur v. 18 underförstås ordet "intwigas", såsom wille han säga: "Det war nödwändigt, att den himmelska helgedomen intwigades genom bättre offer", hwilket förer våra tankar tillbaka på frälsarens ord till lärjungarne: Jag går bort för att laga i ordning rum åt eder i min faders boningar (Joh. 14: 2). Jag will icke söla afgöra, hwilketdera apostelen menar, men sammanhanget från v. 18 synes mig göra den senare uppfattningen sannolikare. (Se Meyers kommentar.) Så mycket är emellertid wißt: om något Guds försonande finnes i apostelens ord ej ens den aflägenaste ankyndan.

Måcket mer i ditt bref skulle jag wäl swara på, men du ser att det nu fattas rum. Derför haf tålamod till nästa gång! Din fråga om "hwad som uträttades i Kristi död", kan du få beswarad i Guds ewiga frälsningsråd förra delen §§ 343—367.

Till sist vill jag nu begagna tillfället att påpeka den anmälan, som med detta häfte följer. Det är fråga att lemna svenska folket bibelkommissionens första öfversättning af hela bibeln, fint och väl tryckt på godt och starkt engelskt papper samt väl och starkt bunden för billigt pris. Dastadt de brister, som denna öfversättning må hafwa, är hon dock den bästa, som vi på vårt modersmål ega, ojemförligt mycket bättre än de gamla. Och då tiden, att så en ny tyrbibbel antagen, ännu synes mycket anlägsen, så torde denna upplaga af den första öfversättningen med rätta af de kristna mottagas med glädje.

Hu farväl! Gud med oss! Din

P. W.

Gesle den 8 Maj 1882.

Pietisten

utgifwes under år 1882, om Gud vill, i sex häften om två ark, alltså hvarannan månad. Den kommer att fortsätta med betraktelserna öfver Guds ewiga frälsningsråd. Må Gud wälsigna dessa betraktelser. Af honom är all god gåfwa, och han vill gifwa oss allt. Hufwudämnet för betraktelserna under 1882 warder: **Kristus är oss af Gud gjord till helgelse.** Vi wilja bedja Gud om nåd att enkelt och troget framlägga, hwad Gud säger om en fristens helgelse. Och vi uppmana alla våra wänner att hjelpa oss bedja derom. Herren lofwar, att hwad två eller tre komma öfverens att bedja om, det skall wedersaras dem af Fadren. Det löftet gäller äfwen oss.

Prenumerantsamlare som skaffa tio prenumeranter, erhålla två friexemplar, de, som skaffa femton, erhålla tre o. s. w.

 Wilja derfor två eller flere hafwa Pietisten alldeles gratis, så behöfwa de blott förena sig och skaffa fem prenumeranter hwar samt insända prenumerationsavgiften till Pietistens Expedition, Stockholm. Penningarna böra insändas antingen genom rekommenderadt bref eller postanvisning.

Priset blir oförändradt 1 krona 25 öre för hel årgång, postbefordringsavgiften inberäknad.

Våra prenumerantsamlare och bokspridare hembära vi ett hjertligt tack för all deras möda. Bröder, tröttnen icke utan stån oss ännu bi. Vi tro, att Gud skall löna eder. Allt hwad vi göra, låtom oss göra det i Jesu namn.

P. W.

Nya prenumeranter göras uppmärksamma derpå, att

Första delen

af

Betraktelser öfver Guds ewiga frälsningsråd

kan erhållas dels häftad till 3 kr., dels bunden till 4 kr. samt dels i lösa häften till följande pris:

Första häftet 50 öre.

Fjerde häftet 60 öre.

Andra d:o 60 öre.

Femte d:o 60 öre.

Tredje d:o 60 öre.

Sjette d:o 20 öre.

Wid requisition af fem fullständiga exemplar lemnas det sjette gratis.

Lämpliga personer, hwilka wilja anskaffa prenumeranter å Pietisten och försälja våra skrifter, antagas till kommissionärer, om de skriftligen anmäla sig hos

Pietistens Expedition, Stockholm.